Dosarul nr. 21rji-73/26 Judecătoria Căușeni, sediul ***** (Varnița)
1-25040572-02-21rji-22012026 Judecător : Plești Aurelia

D E C I Z I E

08 octombrie 2026 mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Centru, în componenţă:
Președintele ședinței de judecată, judecător Băbălău Denis
Judecătorii Schibin Vladislav şi Buzu Elisaveta

a judecat, în lipsa participanților la proces, în ordine de recurs, recursul Penitenciarului nr. 12 – ***** declarat împotriva încheierii Judecătoriei Căușeni, sediul ***** (Varnița) nr.21ji-421/2025 din 26 decembrie 2025, privind plângerea condamnatului Rusu *****împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Termenul de examinare a cauzei:
Prima instanță: 22.09.2025 – 26.12.2025.
Instanța de recurs: 22.01.2026 – 08.10.2026.
Procedura de citare a părților a fost legal executată.

Asupra recursului, în baza materialelor din dosar şi a argumentelor prezentate în ședința de judecată, Colegiul penal, -

A C O N S T A T A T:

1. La 22 septembrie 2025, în instanța de judecată, conform competenței de la Judecătoria Bălți (sediul Central) a parvenit plângerea avocatului Odobescu Ghenadie în interesele condamnatului Rusu *****împotriva administrației instituției penitenciare referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

2. În plângere a indicat că în perioada de detenție 02.08.2024 - 24.03.2025 în Penitenciarul nr. 11 – Bălți, deținutul Rusu *****a avut condiții de detenție cu suprafața locuibilă în celule care în mediu este de 11 m^2, unde sunt amplasate 3 paturi, pentru 3 deținuți, ceea ce constituie 3,6 m^2, respectiv Rusu *****a fost deținut în condiții de detenție inumane fapt pentru care pedeapsa ultimului urmează a fi redusă cu 46 zile. Cu referire la perioada de detenție 14.12.2011 - 24.09.2014 s-a menționat că, termenul ispășirii pedepsei lui Rusu *****a fost calculat din momentul reținerii, cu includerea

termenului aflării ultimului sub arest preventiv din data de 14 decembrie 2011 până la 24 septembrie 2014, însă din materialele dosarului condamnatului pentru perioada 14.12.2011 - 24.09.2014, în total 1345 zile, în care Rusu *****s-a aflat în arest preventiv, nu a aplicat mecanismul compensatoriu, de reducerea zilelor din termenul de detenție. Consideră posibil și necesar aplicarea efectului retroactiv a legi penale care ușurează executarea pedepsei, or Rusu *****a fost deținut în condiții de detenție inumane, în arest preventiv 1345 zile, fapt pentru care pedeapsa ultimului la acest capitol urmează a fi redusă cu 268 zile.

3. Totodată, a indicat că Rusu *****în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și Penitenciarul nr. 11 – Bălți, a avut astfel de condiții cum ar fi curțile sunt mici și nu sunt adaptate pentru plimbarea în timpul ninsorilor sau ploilor, accesul la asistența medicală lasă de dorit, în penitenciar este antisanitarie, condițiile de igienă sunt dezastruoase, deținuții fiind nevoiți să-și spele și usuce hainele în celulă pe funii legate haotic pe căpătâiul paturilor, ceea ce ridică nivelul umidității și mirosul neplăcut în celulă din lipsa unei spălătorii centralizate, celula este lipsită de sistemul de ventilare, geamul celulei este mic și nu pătrunde în modul cuvenit aer curat și lumină, celula este prost luminată, ceea ce provoacă slăbirea vederii, celulele sunt reci și nu sunt asigurare cu căldură suficientă pentru timpul rece al anului, celulele sunt într-o stare insalubră și nereparate, lipsește locul special amenajat pentru fumat, din care motiv deținuții sunt nevoiți să fumeze în celulă inclusiv și în prezența celor nefumători.

4. Consideră că încălcările date denotă incontestabil încălcarea condițiilor de detenție a lui Rusu Oleg, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

5. A solicitat constatarea faptului că Rusu *****a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Reducerea termenului de executare a pedepsei lui Rusu Oleg, cu 46 zile, pentru faptul detenției în condiții precare, pentru perioada de aflare în detenție, 2.08.2024 - 24.03.2025, în total 234 zile, la Penitenciarul nr. 11 – Bălți, și reducerea cu 268 zile, pentru faptul detenției în condiții precare, pentru perioada de aflare în detenție 14.12.2011 - 24.09.2014, în total 1345 zile, la Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și nr. 11 – Bălți.

6. La 24 noiembrie 2025 administrația Penitenciarului nr. 12 – ***** a prezentat raport, în care a formulat opinia și a răspuns la pretențiile invocate de condamnat în plângere.

7. S-a menționat în raport că condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 13 – Chișinău pentru deținutul Rusu *****au corespuns minimului necesar. Celulele corespund condițiilor de detenție și sunt amenajate, cu obiectele de inventar din dotarea celulelor din blocul de regim. Pe perioada toamnă - iarnă, temperatura aerului în spațiile de locuit nu este mai mică de 18°C. Iluminarea este asigurată atât natural, prin intermediul geamurilor, cât și artificial prin intermediul instalațiilor electrice dotate cu becuri, puterea căruia este de 100W, celule sunt amenajate cu prize. Aerisirea prin celule este asigurată prin intermediul geamurilor din celule și ferestre de aerisire.

8. Conform raportului, celulele sunt asigurate cu closete, care sunt despărțite de restul celulei prin perete. Referitor la starea sanitar-igienică, este remarcat faptul că anual

sunt încheiate contracte de prestare a serviciilor de deratizare și dezinsectizare cu agenți economici de profil, care prestează serviciile respective periodic și la necesitate. Deținutul a fost asigurat cu minimul necesar pentru trai, lingerie de pat și obiecte de primă necesitate. A fost asigurat cu hrană caldă de trei ori pe zi, gratuit, din contul mijloacelor bugetului de stat, iar în cazurile când asigurarea cu hrană caldă nu este posibilă, are loc substituirea produselor alimentare cu altele. Deținuții zilnic sunt verificați de către personalul medical, cu acordarea ajutorului medical ori de câte ori este necesar sau la cerere.

9. S-a mai stipulat în raport că pentru condamnați baia se petrece nu mai puțin de o dată pe săptămână. Spălătoria este dotată cu 3 mașini automate de spălat cu capacitatea de 20 kg și o centrifugă pentru uscare. La fel se menționează că condamnații au acces în boxele de plimbare care sunt dotate cu inventar sportiv unde individual se ocupă cu sportul. Deținuții au posibilitate să primească de la biblioteca penitenciarului literatură diversă la solicitare. Administrația penitenciarului organizează condamnaților diferite ceremonii religioase și întâlniri cu reprezentanții organizațiilor nonguvernamentale și societății civile. Deținuții beneficiază de activități educative, au posibilitate să se încadreze în procesul de instruire profesională, să participe la munci remunerate și neremunerate, beneficiază de întrevederi de lungă și scurtă durată cu rudele și persoanele apropiate.

10. Totodată, s-a specificat în raport că Penitenciarul nr. 13 – Chișinău este asigurat cu apă potabilă din rețeaua centralizată a mun. Chișinău. Țevile de apeduct sunt din polipropilenă și din metal. Accesul la apa potabilă este de 24 de ore, iar în fiecare celulă este lavoar cu robinet. Pe perioada deținerii în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, deținutul nu a adresat petiții referitoare la condițiile de detenție.

11. S-a mai indicat în raport că celulele din Penitenciarul nr. 11 – Bălți corespund condițiilor de detenție și sunt amenajate cu obiectele de inventar din dotarea celulelor din blocul de regim. Iluminarea în celule este asigurată prin intermediul geamurilor, precum și artificial prin intermediul instalațiilor electrice dotate cu becuri. Celulele sunt asigurate cu prize. Aerisirea în celule este asigurată prin intermediul geamurilor, fiind utilate cu deschidere în două părți și oberliht. Accesul la apa potabilă este asigurat în permanență, în fiecare celulă este instalat lavoar cu robinet. Celulele sunt conectate la sistemul centralizat de canalizare și încălzire sezonieră, iar în perioada toamnă-iarnă temperatura aerului în spațiile de locuit nu este mai mică de 180 C. Celulele de locuit sunt amenajate cu vas pentru closet de pardoseală și lavoar, care este despărțit de restul celulei. Condamnatul a fost asigurat cu produse de igienă și anume: săpun de toaletă, săpun de rufe, hârtie igienică, aparat de ras, periuță și pastă de dinți.

12. S-a remarcat faptul că, anual sunt încheiate contracte de prestare a serviciilor de deratizare și dezinsectizare cu agenți economici de profil, care prestează serviciile date periodic și la necesitate. Spălarea lingeriei de pat se face săptămânal. Spălătoria este dotată cu trei mașini automate de spălat și o centrifugă. La solicitare, hainele spălate sunt puse la uscat în locul special amenajat pentru uscarea hainelor. Pentru deținuți baia se petrece nu mai puțin de o dată pe săptămână. Penitenciarul nr. 11 – Bălți, este cu statut de izolator de urmărire penală de tip celulă, din acest motiv nu dispune de locuri special

amenajate pentru fumători, însă, dispune de 3 celule care sunt destinate pentru nefumători și la cererea acestora sunt amplasați în ele. Administrația instituției organizează implicarea deținuților în activități educative, ocupaționale, informativ-culturale, religioase și programe de reintegrare socială, ținând cont de nevoile și riscul acestora.

13. S-a indicat că pe parcursul perioadei de deținere în Penitenciarul nr. 11 – Bălți, deținut a beneficiat de regim alimentar. Hrana caldă a fost distribuită gratuit de trei ori pe zi. Aceasta corespunde calității și cantității. Deținutului i-a fost acordat dreptul la plimbare în aer liber, cu durata de cel puțin o oră. A fost verificat zilnic de către personalul medical, cu acordarea ajutorului medical la cerere sau la necesitate.

14. Prin încheierea Judecătoriei Căușeni, sediul ***** (Varnița) nr.21ji-421/2025 din 26 decembrie 2025, s-a admis plângerea condamnatului Rusu *****împotriva administrației Penitenciarului nr. 13 – Chișinău și Penitenciarul nr. 11 – Bălți referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a constatat deținerea lui Rusu *****în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău în calitate de condamnat în perioada 21 iulie 2025 - 25 iulie 2025, în total 4 de zile. S-a constatat faptul că, condamnatul Rusu *****a fost deținut în perioada de executare a pedepsei, în total 4 zile, în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a constatat deținerea lui Rusu *****în Penitenciarul nr. 11 – Bălți, în calitate de condamnat în perioada 02 august 2024 - 21 iulie 2025, în total 353 de zile. S-a constatat faptul că, condamnatul Rusu *****a fost deținut în total 353 de zile, în Penitenciarul nr. 11 – Bălți, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a redus cu 70 (șaptezeci) zile pedeapsa condamnatului Rusu *****pentru perioada detenției în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și Penitenciarul nr. 11 – Bălți, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamental, în total 357 de zile, calculate în condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție. S-a acordat condamnatului Rusu Oleg, pentru perioada de 7 zile în care s-a aflat în penitenciar, despăgubire în sumă de 700 (șapte sute) lei, și anume, câte două unități convenționale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al R. Moldova. Încheierea privind încasarea mijloacelor bănești se va executa în condițiile Codului de Executare.

15. Nefiind de acord cu încheierea primei instanțe, Penitenciarul nr. 12 – ***** a înaintat cerere de recurs, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea încheierii din 26.12.2025, emisă la cererea condamnatului Rusu *****și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă cererea condamnatului Rusu *****împotriva instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenție, ca neîntemeiată.

16. În susținerea poziției sale invocă faptul că, la evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată ține cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului sau ale prevenitului, precum și de perioada în care condamnatul sau prevenitul a fost deținut în condițiile contestate. De fapt, instanța de fond la examinarea plângerii depusă de deținut în raport cu materialele prezentate de către administrația instituției penitenciare, condițiile de detenție sunt constatate doar în cadrul în ședinței de judecată, la audierea opiniei participanților la proces. Chiar dacă la examinarea unor asemenea plângeri, sarcina probațiunii îi revine autorității în custodia căruia se află sau s-a aflat persoana, oricum „Alegațiile despre rele tratamente contrare art.3 CEDO trebuie să fie bazate pe probe corespunzătoare". Același raționament poate fi dedus și din prevederile legislației naționale, care în art.473^3 alin. (2) din Codul dc procedură penală prevede că, sarcina probațiunii lipsei dc încălcare a condițiilor de detenție și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare, însă pentru posibilitatea dovedirii unei anumite situații și formulării unei poziții de către instituția penitenciară vizată și respectiv, pe cale dc consecință a oferirii unei aprecieri în acest sens dc către instanța de judecată, norma procesual penală prevede imperativ asupra obligativității invocării de către prevenit sau după caz, condamnat a esenței încălcării. Or, condamnatul invocă faptul că a fost deținut în condiții inumane și degradante care contravin prevederilor art. 3 CEDO, fără a concretiza care anume aspect le consideră o încălcare, adică invocările sale cuprind un caracter general.

17. Susține că, la examinarea cauzei, instanța de judecată sa bazat și indică faptul că "Conform Raportului Comitetului European pentru prevenirea torturii (2018) în general, condițiile de detenție au rămas nesatisfăcătoare. Astfel, condițiile generale de detenție în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău sunt pasibile de a viola art. 3 al CEDO", totuși aplică neargumentat formula de reducere de 2 zile din 10 zile de detenție, dar petentul s-a deținut în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău în perioada 21.07.2025-25.07.2025, deci cu o perioadă suficientă pentru ca în condițiile de detenție să survină modificări considerabile de îmbunătățire a condițiilor de detenție și fără a acorda despăgubire bănească. Petentul Rusu *****s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 – Bălți în perioada 02.04.2024-21.05.2025, când condițiile au fost cu mult îmbunătățite. Conform raportului în baza vizitei de monitorizare la Penitenciarul nr. 11 – Bălți din 08 iulie 2021, s-a constatat faptul că administrația penitenciarului a depus efort întru îmbunătățirea condițiilor de detenție, cu implementarea recomandărilor din rapoartele anterioare.

18. Conchide faptul că în perioada aflării deținutului în carantină, lui i se acordă o atenție deosebită din partea tuturor serviciilor instituției penitenciare, deci nicidecum nu se încălcă art. 3 CtEDO. Totuși judecătorul ajunge la concluzia că condamnatul a fost deținut în condiții contrare art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și în Penitenciarul nr. 11 – Bălți, aplicând neargumentat formula de calcul 2 zile de reducere din 10 zile de detenție.

19. Conform art.447 alin. (1)-(3) din Codul de procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces. Instanţa de recurs fixează data*

examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.

20. În termenul acordat de instanța de recurs, condamnatul Rusu *****nu a formulat referință la cererea de recurs înaintată de instituția penitenciară.

21. *Analizând şi apreciind motivele invocate în recurs, în cumul cu materialele cauzei penale şi prevederile legale pertinente, Colegiul penal conchide că, recursul declarat este nefondat şi pasibil de a fi respins, din următoarele considerente.*

22. Conform art. 437 alin.(1), pct. 4) din Codul de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.*

23. Potrivit art. 448 alin.(1) Codul de procedură penală, *judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs. Instanţa de recurs este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.*

24. În conformitate art.449 din Codul de procedură penală, *judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: 1)* ***respinge recursul, menţinînd hotărîrea atacată, dacă: a) recursul este nefondat;*** *b) recursul este depus peste termen; c) recursul este inadmisibil; 2) admite recursul, casînd hotărîrea, parţial sau integral, şi ia una din următoarele soluţii: a) dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod; b) rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dacă prin aceasta nu se agravează situaţia inculpatului; c) dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare; d) dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanţa de recurs. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător. Trimiterea la rejudecare a cauzei poate fi dispusă o singură dată. În cazul în care după rejudecarea cauzei eroarea judiciară nu a fost corectată de instanţa de fond, instanţa de recurs înlătură omisiunile la judecarea recursului.*

25. Conform art.469 din Codul de procedură penală, *la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărîri, şi anume: 1) liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen (art.91 din Codul penal); 2) înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă (art.92 din Codul penal); 3) liberarea de la executarea pedepsei penale a persoanelor grav bolnave (art.95 din Codul penal); 4) amînarea executării pedepsei pentru femeile gravide şi persoanele care au copii în vîrstă de pînă la 8 ani (art.96 din Codul penal), anularea amînării executării pedepsei de către acestea, liberarea lor de pedeapsă, înlocuirea pedepsei sau trimiterea pentru executare a pedepsei neexecutate; 5) reabilitarea judecătorească (art.112 din Codul penal); 6) schimbarea categoriei penitenciarului (art.72 din Codul penal); 7) înlocuirea amenzii cu muncă neremunerată în folosul comunităţii sau închisoare (art.64 din Codul penal); 8) înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunităţii cu închisoare (art.67 din Codul penal); 9) anularea condamnării cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei sau, după caz, a liberării condiţionate de pedeapsă înainte de termen, cu trimiterea condamnatei pentru executarea pedepsei neexecutate (art.90 şi 91 din Codul penal); 10) căutarea*

persoanelor condamnate care se ascund de organele care pun în executare pedeapsa; 11) executarea sentinţei în cazul existenţei altor hotărîri neexecutate, dacă aceasta nu a fost soluţionată la adoptarea ultimei hotărîri; 12) computarea arestării preventive sau a arestării la domiciliu, dacă aceasta nu a fost soluţionată la adoptarea hotărîrii de condamnare; 13) prelungirea, schimbarea sau încetarea aplicării măsurii de constrîngere cu caracter medical alienaţilor (art.10[1] din Codul penal); 13[1]) internarea forţată într-o instituţie ftiziopneumologică (art.96[1] din Codul penal); 14) liberarea de pedeapsă sau uşurarea pedepsei în temeiul adoptării unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea, în alt mod, a situaţiei (art.10 şi 10[1] din Codul penal), precum şi excluderii din hotărîrea de condamnare a unor capete de acuzare dacă persoana condamnată a fost extrădată; 15) liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerea executării pedepsei (art.295 din Codul de executare); 16) liberarea de executare a pedepsei în legătură cu expirarea termenelor de prescripţie ale executării sentinţei de condamnare (art.97 din Codul penal); 17) explicarea suspiciunilor sau neclarităţilor care apar la punerea în executare a pedepselor; ***17[1]) constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor;*** *18) alte chestiuni prevăzute de lege care apar în procesul executării pedepselor de către condamnaţi.*

26. Verificând legalitatea și temeinicia încheierii primei instanțe, Colegiul penal conchide că, judecătorul fondului întemeiat și justificat a admis plângerea condamnatului Rusu *****împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condițiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

27. Totodată, reieșind din materialele dosarului în coraport cu raportul instituției penitenciare nr. 12 – ***** nr. 2/954 din 24.11.2025, Colegiul penal constată că, prin sentința Judecătoriei Bălți din 15 mai 2015 procesul penal în privința lui Rusu *****în baza art. 217[5] alin. (1) din Codul penal s-a încetat în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală. Rusu *****a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 27, 145 alin. (1) din Codul penal cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe termen de 12 ani în penitenciar de tip închis. În baza art. 85 din Codul penal, la pedeapsa stabilită s-a adăugat parțial pedeapsa neexecutată, lui Rusu *****fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe termen de 13 ani, în penitenciar de tip închis.

28. Prin decizia Curții de Apel Bălți din 13 ianuarie 2016 s-a respins ca nefondat apelul declarat de avocat în interesele inculpatului Rusu *****împotriva sentinței Judecătoriei Bălți din 15 mai 2015, fiind menținută sentința fără modificări. Termenul de pedeapsă în privința lui Rusu *****s-a calculat din momentul reținerii lui, cu includerea în termenul de pedeapsă a duratei deținerii în stare de arest de la 14.12.2011 până la 24.09.2014.

29. Prin încheierea Judecătoriei Anenii Noi (sediul *****) din 30 august 2023 s-a admis parțial plângerile avocatului Odobescu Ghenadie în interesele condamnatului Rusu Oleg, împotriva administrației instituțiilor penitenciare, referitoare la condițiile de detenție. S-a constatat faptul că Rusu *****a fost deținut în perioadele 18.11.2022 -

08.12.2022 (20 zile) în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și 08.12.2022 - 19.12.2022 (11 zile) în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, și anume o perioadă totală de 31 zile în calitate de condamnat. S-a redus cu 9 zile termenul de pedeapsă, cu calcularea a 3 zile de reducere pentru 10 zile de detenție. S-a respins plângerea în partea privind perioadele de detenție cuprinse între 15.12.2011 - 24.09.2014, ca fiind tardivă. S-a respins plângerea în partea privind condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 12 – *****, ca fiind neîntemeiată.

30. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 8 februarie 2024 s-a respins ca nefondat recursul avocatului în interesele condamnatului Rusu *****și al directorului Penitenciarului nr. 12 – ***** declarat împotriva încheierii Judecătoriei Anenii Noi (sediul *****) din 30 august 2023 și s-a menținut încheierea fără modificări.

31. Prin încheierea Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 16 august 2024 plângerea condamnatului Rusu Oleg, privind constatarea deținerii în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO, pentru perioada deținerii în Penitenciarul nr. 11 – Bălți, Penitenciarul nr. 12 – *****, Penitenciarul nr. 13 – Chișinău s-a admis parțial. S-a constatat că Rusu *****a fost deținut 337 zile în Penitenciarul nr. 11 – Bălți, Penitenciarul nr.12 – *****, Penitenciarul nr.13 – Chișinău în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenție. În conformitate cu prevederile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Rusu Oleg, cu 67 zile, cu calcularea două zile de reducere pentru 10 zile de detenție.

32. Prin decizia Curții de Apel Nord din 8 aprilie 2025 s-a respins ca nefondat recursul directorului Penitenciarului nr. 11 – Bălți declarat împotriva încheierii Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 16 august 2024 privind admiterea plângerii condamnatului Rusu *****referitoare la condițiile de detenție și s-a menținut încheierea fără modificări.

33. Colegiul penal reține că, condamnatul Rusu *****în plângerea sa a solicitat constatarea condițiilor de detenție precare din Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și Penitenciarul nr. 11 – Bălți și astfel, potrivit raportului, condamnatul Rusu *****s-a deținut în instituțiile penitenciare după cum urmează: Penitenciarul nr.13 – Chișinău în perioada 21.07.2025 – 25.07.2025 și în Penitenciarul nr.11 – Bălți în perioada 02.08.2024 – 21.07. 2025. Începutul termenului detenție este 31.07.2022, iar sfârșitul termenului este 24.07.2032.

34. Conform art. 473^2 din Codul de procedură penală, *plîngerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul sau prevenitul ori, după caz, din care a fost eliberat. Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie menţionate la alin.(1) trebuie să conţină datele privind perioada şi locul detenţiei, precum şi descrierea detaliată a condiţiilor materiale care afectează grav*

drepturile condamnatului sau ale prevenitului, cu solicitarea de a obliga administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile materiale contestate. La plîngere pot fi anexate explicaţiile altor condamnaţi sau preveniţi, copiile plîngerilor anterioare, adresate administraţiei instituţiei penitenciare sau autorităţilor de supraveghere, şi răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plîngerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentinţa sau încheierea. Condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, în privinţa perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească. Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.

35. Potrivit art. 473^4 din Codul de procedură penală, *la evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părți, cît și rapoartelor instituțiilor naționale și internaționale în domeniu. La evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată ține cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului, precum și de perioada în care condamnatul a fost deținut în condițiile contestate. În urma constatării faptului că condamnatul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, instanța de judecată obligă administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile precare de detenție, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăși 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheierii. În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. Instanța de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi de detenție în condiții precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente. În cazul constatării faptului că condamnatul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și perioada încălcării*

condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, instanţa de judecată dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), persoanele condamnate la detenţie pe viaţă nu pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei, dar pot înainta o acţiune civilă. Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin. (4) şi (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăţiei organului care pune în executare sentinţa sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ. Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în cadrul executării pedepsei, instanţa de judecată dispune respingerea plîngerii. Încheierea adoptată în condiţiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părţi, în termen de 15 zile de la data pronunţării, prin intermediul instanţei de fond. În cazul încasării mijloacelor băneşti, încheierea instanţei de judecată se execută în condiţiile prevăzute de Codul de executare. Pedeapsa redusă în condiţiile alin. (4) constituie pedeapsă efectiv executată.

36. Raportând dispoziţiile normelor sus-citate la circumstanţele cauzei, evaluând soluţia judecătorului de instrucţie prin prisma pretenţiilor înaintate în raport cu circumstanţele de fapt şi de drept invocate, Colegiul penal apreciază concluzia instanţei de fond ca fiind una corectă.

37. După cum s-a stabilit supra, condamnatul Rusu *****a fost deţinut în Penitenciarul nr.13 – Chişinău în perioada 21.07.2025 – 25.07.2025 şi în Penitenciarul nr.11 – Bălţi în perioada 02.08.2024 – 21.07. 2025. Prin urmare, Colegiul penal atestă că, prin plângerea din speţă, condamnatul Rusu *****a contestat perioadele de detenţie în condiţii inumane în Penitenciarul nr. 13 – Chişinău şi Penitenciarul nr. 11 – Bălţi, iar prima instanţă întemeiat a admis solicitarea condamnatului privind condiţiile de detenţie precare în Penitenciarul nr. 13 – Chişinău şi Penitenciarul nr.11 – Bălţi, constatând că, cererea întruneşte condiţiile prevăzute de art. 473[2] – 473[4] din Codul de procedură penală.

38. Colegiul penal ţine să menţioneze că, CtEDO a menţionat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenţiei consfinţeşte una din cele mai fundamentale valori ale unei societăţi democratice. Aceasta interzice, în termeni absoluţi, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanţe şi de comportamentul victimei (*cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 4727; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 20472, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62*). La constatarea condiţiilor de detenţie, instanţa naţională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (*cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63*). Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu

cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigențele detenției, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (*cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94*). Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (*Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80*).

39. CtEDO a mai constatat că, anumite condiții de trai ale deținuților constituie tratamente inumane și/sau degradante, și anume: suprapopularea din penitenciare - consideră că fiecare deținut trebuie să aibă un spațiu de cel puțin 4 m^2 (*cauza Ostrovar v. Republica Moldova, hotărârea din 13.09.2005, § 80*); celulele nedotate (*cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 46*), cu acces limitat sau lipsa accesului la lumina zilei (*cauza Alver v. Republica Moldova, hotărârea din 08.11.2005, § 53*), puțin sau deloc încălzite, fără sistem de ventilare, insalubre; lipsa posibilităților de recreare; lipsa hranei (*cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 43-44*); lipsa unei asistențe medicale corespunzătoare (*cauza Holomiov v. RM, 07.11.2006, § 120-121*).

40. Instanța de recurs reține că, prima instanță corect a stabilit că, Rusu *****s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr.13 – Chișinău în perioada 21.07.2025 – 25.07.2025 (4 zile) și în Penitenciarul nr.11 – Bălți în perioada 02.08.2024 – 21.07.2025 (353 zile), ce constituie în total 357 de zile, dispunând corect reducerea pedepsei în privința condamnatului cu 2 zile pentru 10 zile de detenție, în care acesta a fost deținut în condiții inumane și degradante în instituțiile penitenciare vizate, prin aplicarea prevederilor 473^4 alin.(4) din Codul de procedură penală, astfel încât, din termenul pedepsei stabilite lui Rusu *****să se reducă 70 zile*, iar în ce privește perioada de 7 zile calculate în condițiile art. 473^4 alin. (4) Codul de procedură penală, cu titlu de despăgubire, s-a acordat condamnatului suma de bani în mărime de 700 (șapte sute) lei, şi anume o unitate convențională pentru o zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie. Or, potrivit raportului prezentat de către administrația instituției penitenciare, judecătorul de instrucție întemeiat a precizat că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în penitenciarele vizate, pe perioada de 357 zile, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi a atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în instituției penitenciare enunțate.

41. Colegiul penal respinge argumentul instituției penitenciare privind netemeinicia plângerii condamnatului împotriva condițiilor precare de detenție și reține în acest sens, că în raportul prezentat de instituția penitenciară se indică că, lui Rusu *****i-a fost acordat minimul de condiții pentru executarea detenției, însă, în susținerea argumentelor date nu au fost prezentate careva probe, astfel încât, în lipsa acestora, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către condamnat, duc la concluzia că alegațiile din cererea înaintată sunt justificate. Mai mult ca atât, instanța de recurs scoate în evidență posibilitatea survenirii unor îmbunătățiri ale condițiilor de detenție în

perioada ulterioară constatărilor efectuate de către aceste instituții, însă în lipsa unor probe ale administrației instituției penitenciare în care s-a aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către ultimul, duc la concluzia că alegațiile din cererea condamnatului sunt justificate.

42. În același context, instanța de recurs reține, că **potrivit Raportului de activitate al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (CpPT) pentru anul 2018 elaborat de membrii CpPT**, potrivit căruia, **Penitenciarul nr. 13 – Chișinău** și **Penitenciarul nr. 11 - Bălți**, fac parte din instituțiile penitenciare asupra cărora Consiliul pentru Prevenirea Torturii s-a axat pentru stabilirea situației în locurile de detenție. Astfel, CpPT atrage atenția ANP că majoritatea izolatoarelor disciplinare vizitate sunt într-o stare deplorabilă și ar putea fi calificate drept condiții inumane și degradante. CpPT observă și anumite progrese la acest compartiment. CpPT salută această decizie a ANP și încurajează administrația instituțiilor penitenciare de a continua eforturile de îmbunătățire a condițiilor în acest sector. Consiliul reamintește că CPT a subliniat, că starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar după numărul de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la un moment dat, dar în egală măsură și ratele ofi ciale de ocupare (număr de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m² de spaţiu locativ per deţinut și de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fi e inclus în acest calcul. În plus, standardul de 4 m² ar trebui să cuprindă celulele colective. În ceea ce privește celulele individuale, fiecare celulă de acest tip, care măsoară mai puţin de 6 m², ar trebui scoasă din uz sau lărgită. Accesul la baie al deținuților este asigurat preponderent de către administrația penitenciarelor conform graficelor stabilite, cel puțin o dată pe săptămână. Majoritatea deținuților spun că vor să facă baie mai des. Aproape toți deţinuţii se plâng că spălarea hainelor personale pentru ei este o problemă majoră, deoarece lipsesc condiţiile necesare, inclusiv pentru uscarea hainelor. CpPT atrage atenția că în Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela) este stipulat că deținuților trebuie să fi e disponibilă igiena personală; în acest scop, ei trebuie să dispună de apă și de articole de toaletă necesare sănătății și curățeniei lor. Aprovizionarea cu apă în unele penitenciare este dificilă. În toate penitenciarele, CpPT a constatat probleme ce țin de cantitatea și calitatea alimentației. Mai mulți deținuți au spus că preferă să-și pregătească propria hrană cu produse pe care le-au primit de la familiile lor. Problemele de bază cu care se confruntă sistemul penitenciar este infrastructura învechită și finanțarea insuficientă. Blocurile alimentare ale penitenciarelor duc lipsă de utilajul și inventarul necesar. Prepararea hranei în majoritatea penitenciarelor se efectuează la cazane pe carburanți solizi (lemn și cărbune). Organizarea alimentaţiei deţinuţilor se efectuează conform Ordinului MJ nr. 512 din 12 decembrie 2007 și HG nr. 609 din 29 mai 2006, și Ordinului MJ RM nr.100 din 07.03.2007, cu privire la aprobarea normelor de alimentare a deţinuţilor pentru cazurile excepţionale când aprovizionarea deţinuţilor cu hrană caldă nu este posibilă, și a normelor de substituire a unor produse alimentare prin altele. CpPT constată că aceste norme nu țin cont de diete speciale pentru deținuții cu afecțiuni medicale, cum ar fi diabetul zaharat, sau de convingeri (religioase sau alte) ale deținutului. CpPT în

continuare constată că aproape toți deținuții din penitenciarele de tip izolator de urmărire penală și deţinuţii aflaţi la regim inițial și regim disciplinar (în carantină) sunt supuși unui regim, care constă într-o oră sau două ore de exerciții în aer liber pe zi, care sunt petrecute în curți mici. Deținuții petrec restul zilei închiși în celulele lor, frecvent suprapopulate. Resursele umane în domeniul medical sunt în continuă fluctuație și prezintă cea mai mare provocare în vederea asigurării accesului deținuților la îngrijiri de sănătate. Urmare a reorganizării sistemului penitenciar, au fost reduse funcții medicale; condițiile de angajare a medicilor se supun regulilor generale penitenciare și personalul medical anterior angajat din contul funcțiilor atestate a fost concediat cu imposibilitate de reangajare; personalul medical mediu atestat (felcerii, asistenții medicali) au fost retrogradați de la poziția de ofițer la subofițer și, respectiv, au pierdut în salariu; calcularea stagiului de muncă pe specialități înrudite doar ofițerilor a defavorizat personalul medical mediu atestat. Consiliul constată că, comparativ cu anul 2017 personalul medical în sistemul penitenciar s-a micșorat ca număr și funcții, mai mult de 5 penitenciare sunt fără medic, iar reforma sectorială a agravat situația. Consiliul își exprimă îngrijorarea privind accesul deținuților la îngrijiri medicale condiționat de lipsa personalului și suprasolicitarea acestuia.

43. Mai mult ca atât, CpPT menționează că, condițiile în **Penitenciarul nr. 13 – Chișinău**, rămân departe de a fi satisfăcătoare. Multe celule sunt într-o stare de igienă nesatisfăcătoare. Accesul la lumina naturală este limitat datorită dimensiunilor mici ale ferestrelor și existenței unor obiecte externe care împiedică pătrunderea luminii naturale. De asemenea, aerisirea artificială nu funcționează în majoritatea penitenciarelor. Celulele sunt într-o stare igienică proastă, paturi înguste, ecranate de o perdea, cu saltele adesea uzate. Instalațiile sanitare (chiuvete, toalete) sunt, în general, insalubre. Lucrurile personale ale deținuților sunt depozitate în genți, sub pat. Deținuții adesea dorm pe saltele murdare și uneori goale. Sunt, de asemenea, restanțe privind asigurarea cu haine a deținuților. Nivelul de supraaglomerare observat de CpPT într-un număr de celule este inacceptabil.

44. În aceeași ordine de idei, potrivit **Raportului anual de activitate pentru anul 2022**, se menționează că, pe parcursul anului 2022, Consiliul pentru Prevenirea Torturii a efectuat vizite în 5 instituții subordonate Administrației Naționale a Penitenciarelor din subordinea Ministerului Justiției. CpPT a vizitat inclusiv și Penitenciarul nr. 13 Chișinău. De asemenea, în perioada 5-13 decembrie 2022, Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și a Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT) a desfășurat o vizită ad-hoc în Republica Moldova. Vizita a fost focusată exclusiv pe domeniul sistemului penitenciar. Astfel că, s-a constatat că, în sistemul penitenciar CPT nu a constatat alegații/plângeri pe acte de tortură fizică, dar a semnalat: aplicarea torturii psihologice; utilizarea excesivă a forței fizice față de deținuți; multiple cazuri de violență fizică și intimidări între deținuți, precum și nesoluționarea problemei ierarhiei criminale neformale; eșecul în asigurarea unui mediu de detenție sigur din cauza insuficienței de cadre, subculturii criminale, celulelor comune, lipsa încrederii în personalul penitenciar; supraaglomerarea; lipsa/insuficiența activităților ocupaționale; creșterea numărului de deținuți diagnosticați cu probleme de sănătate mentală; aplicarea disproporționată a

sancțiunilor disciplinare etc. Astfel, cele mai importante probleme sistemice ce țin de prevenirea și combaterea fenomenului torturii, identificate de CpPT anterior, rămân a fi actuale și în 2022: fluxul masiv al personalului și numărului mare de funcții vacante care împiedică realizarea efectivă și eficientă a sarcinilor instituțiilor în care se dețin persoane private de libertate și asigurarea respectării drepturilor acestor persoane; lipsa mecanismelor de plângeri efective/informări confidențiale adresate procurorilor, Avocatului Poporului sau ONG-urilor; documentarea și raportarea leziunilor corporale în corespundere cu Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale, în mare parte, nu se realizează conform ordinului; lipsa totală (de jure și de facto) a garanțiilor împotriva torturii sau altor rele tratamente în cadrul izolatorului de detenție din cadrul Comenduirii Garnizoanei Chișinău din cadrul Ministerului Apărării Republicii Moldova; carențe la examinarea medicală a reținuților la fiecare intrare și ieșire din instituție; lipsa independenței personalului medical, nerespectarea confidențialității datelor cu caracter medical și lipsa mecanismelor confidențiale de raportare a leziunilor corporale constatate; suprapopularea instituțiilor penitenciare; continuarea prezenței relațiilor informale dintre deținuți, cauzate de fenomenul subculturii criminale, care persistă în majoritatea instituțiilor penitenciare; condiții materiale de detenție în majoritatea instituțiilor privative de libertate sunt sub standardele naționale și internaționale; condițiile de detenție nu sunt adaptate la nevoile speciale ale deținuților cu dizabilități. Concomitent, se invocă problema suprapopulării instituțiilor penitenciare este încă actuală, majoritatea instituțiilor vizitate de către CpPT în anul 2022 (Penitenciarul nr. 3, Penitenciarul nr. 4, Penitenciarul nr. 13) înregistrând un număr mai mare de persoane deținute, decât locuri pe care le pot oferi penitenciarele în conformitate cu standardele CPT. CpPT reiterează și că asigurarea protecției deținuților împotriva violenței dintre deținuți este una dintre obligațiile personalului penitenciar, iar incapacitatea asigurării acestor garanții constituie rele tratamente din partea instituțiilor guvernamentale. Asigurarea cu personal medical continuă să fie insuficientă, fapt ce influențează accesul condamnaților la examinare medicală. La acest capitol situația rămâne neschimbată, CpPT consideră important a revedea statutul medicilor angajați în sistemul penitenciar, pentru a face posibilă remunerarea gărzilor, nu doar oferirea de zile libere, precum și necesară a elabora și a implementa efectiv o strategie/plan de acțiuni în vederea asigurării spitalului și altor instituții penitenciare cu cadre medicale. Se mai indică, că cu regret, practic în toate instituțiile penitenciare vizitate, într-un număr mare de celule, condițiile materiale de detenție sunt departe de fi considerate satisfăcătoare. Practic în toate instituțiile vizitate, o mare parte din celule au un mobilier vechi, cel mai des defect, starea de întreținere a acestuia lasă de dorit, condițiile fiind mediocre. Instalațiile sanitare (chiuvete, toalete) sunt, în general, insalubre. Această imagine se creează și datorită faptului că multe din celule sunt pline de numeroase obiecte/lucruri personale ale deținuților, care, vizual, transformă spațiile în depozit, lucrurile personale ale deținuților fiind depozitate în genți, sub pat, iar numărul acestora este mult mai mare decât cele necesare pentru trai.

45. În continuare, în **Raportul privind vizita preventivă/de monitorizare efectuată la Penitenciarul nr.11 – Bălți al Administrației Nationale a Penitenciarelor la data de 08 iulie 2021**, aferent situației de fapt depistată în cadrul vizitei, s-a menționat

ca recomandăre anume realizarea Recomandărilor privind cel de-al treilea raport periodic al Republicii Moldova, adoptate în cadrul reuniunilor 1600 și 1602 din 27 și 28 noiembrie 2017 de către Comitetul împotriva torturii, se accentuează că „Republica Moldova trebuie să-și intensifice eforturile pentru a aduce condițiile din locurile de detenție la standardele internaționale, cum ar fi Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (regulile Nelson Mandela), inclusiv prin asigurarea condițiilor materiale și de igienă adecvate pentru deținuți, inclusiv iluminare naturală și artificială suficientă, sisteme de canalizare și instalații sanitare adecvate, inclusiv veceuri și dușuri, încălzirea celulelor, ventilare suficientă, calitatea și cantitatea adecvată a mâncării, așternuturi, paturi și obiecte de igienă personală, îngrijire medicală, activități în aer liber și vizite ale membrilor familiei”. Orientările Consiliului Europei privind justiția în interesul copilului, adoptate de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, 17 noiembrie 2010.

46. Nu în ultimul rând, instanța de recurs consideră necesar de a preciza că, la data de 28 februarie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat mai multe decizii în cauzele *Baban si alţii c. Moldovei, Bulgacov si alţii c. Moldovei, Cobîlceanu si alţii c. Moldovei, Filat si alţii c. Moldovei, Condreanu si alţii c. Moldovei, Grigoras si alţii c. Moldovei şi Talambuţa si alţii c. Moldovei*, unde reclamanţii s-au plâns în faţa Curţii în baza art. 3 CEDO, invocând condiţiile materiale inadecvate de detenţie şi, în unele cereri, lipsa asistenței medicale corespunzătoare, precum şi lipsa unui remediu efectiv pentru realizarea drepturilor lor.

47. Astfel, făcând referire la decizia pronunțată anterior la data de 28 februarie 2019 în cauza *Draniceru c. Moldovei*, şi având în vedere noul remediu preventiv compensatoriu pentru condițiile inadecvate de detenție în baza Legii nr. 163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 01 ianuarie 2019) şi Legii nr. 272 pentru modificarea Codului de procedură penală, Curtea a considerat că, în principiu, acesta ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenţiei provocate de anumite condiţii precare de detenţie. Curtea a considerat că noul remediu instituit prin Legile nr. 163 şi n. 272 este adoptat, în principiu, în conformitate cu criteriile enunţate în cauza *Sisanov c. Moldovei*, şi că el ar putea fi considerat apriori efectiv pentru contestarea condițiilor inadecvate de detenție din Republica Moldova, astfel încât Curtea a declarat respectivele cereri inadmisibile din cauza neepuizării remediului național în acest sens.

48. Din considerentele enunțate, instanța de recurs constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

49. Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. În cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează soluția emisă, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*Garcia Ruis contra Spaniei, Helle contra Finlandei*).

50. În prezența circumstanțelor sus-enunțate, instanța de recurs statuează asupra temeiniciei încheierii judecătorului primei instanțe, considerente pentru care, recursul declarat de Penitenciarul nr. 12 – ***** urmează a fi respins ca nefondat.

51. În baza art. art. 448, 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) din Codul de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Centru, -

D E C I D E :

Respinge ca nefondat recursul Penitenciarului nr. 12 – ***** declarat împotriva încheierii Judecătoriei Căușeni, sediul ***** (Varnița) nr.21ji-421/2025 din 26 decembrie 2025 și se menține această încheiere fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecător: Băbălău Denis

Judecător Schibin Vladislav

Judecător Buzu Elisaveta